

Aan STASDEF
Van DGB
Afgestemd met CDS, DCO, DJZ, HDFC
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum

15 december 2023

Onze referentie

BS2023033593

Opgesteld door

████████████████████

████████████████████

T ████████████████████

████████████████████@mindef.nl

████████████████████

Aantal bijlagen

3

Nota

Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

Aanleiding

Om haar (grond)wettelijke taken te kunnen uitvoeren, heeft Defensie meer gebruikruimte nodig om te oefenen en op te leiden. Om deze urgente ruimtelijke opgaven in kaart te brengen en af te stemmen met andere nationale ruimtelijke opgaven is Defensie – zoals aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 5 juli 2023 – het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) gestart.

Om tot afgewogen en onderbouwde keuzes te komen, start Defensie een plan-milieueffectenrapportage (plan-m.e.r.) procedure, om zo effecten en alternatieven van deze ruimtevrage in beeld te brengen en te beoordelen. Door nu te starten met de plan-m.e.r. procedure is het mogelijk om beleidsbeslissingen te nemen. Het is aan het nieuwe kabinet om deze beleidsbeslissingen te nemen. De eerste stap in dit proces is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).

De NRD, Kamerbrief en het participatieplan liggen voor in de RFL van 12 december en de MR van 15 december 2023. De NRD zal van 18 december 2023 tot en met 12 februari 2024 ter inzage liggen. Middels de Kamerbrief met als bijlage het NRD en het participatieplan wordt ook de Tweede Kamer hiervan op de hoogte gesteld.

Geadviseerd besluit

Instemmen met de Kamerbrief, de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het participatieplan ter agendering voor de RFL van 12 december 2023 en MR van 15 december 2023.

Kernpunten

Kamerbrief

De NRD en het participatieplan zijn bijlagen bij de Kamerbrief. In de Kamerbrief wordt ingegaan op de urgente ruimtelijke opgaven van Defensie, de samenhang met de Nota Ruimte van BZK en het participatieplan.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De NRD is de inhoudelijke start van de aangekondigde plan-m.e.r. procedure en vormt de eerste stap om te komen tot een milieueffectrapportage. In de NRD wordt inzichtelijk gemaakt op welke locaties de komst of toename van defensieactiviteiten nodig is en brengt Defensie – waar nodig – locatiealternatieven in kaart. In de NRD wordt beschreven welke onderwerpen (reikwijdte) in de plan-m.e.r. worden onderzocht en met welke diepgang (detailniveau).

Tijdens de terinzagelegging kunnen alle geïnteresseerden een zienswijze indienen. De bekendmaking van de start van de terinzagelegging gaat via kennisgeving in de Staatscourant, een landelijke krant en enkele regionale kranten. De NRD wordt ook voorgelegd aan de relevante bestuursorganen in Nederland en in de ons omliggende landen en aan enkele wettelijke adviseurs. Ook wordt de Commissie voor de milieueffectrapportage om advies gevraagd.

Participatieplan

Samen met de NRD en Kamerbrief wordt, conform de Omgevingswet, ook het participatieplan gepubliceerd. Het participatieplan beschrijft hoe inwoners, maatschappelijke organisaties en medeoverheden worden betrokken in het proces tot de Nota Ruimte. Deze wordt ter kennisname meegestuurd aan de Tweede Kamer.

Vervolg

De reacties en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage worden betrokken bij het opstellen van het planMER en de nationale beleidsvisie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. De planning is erop gericht om het ontwerp voor de nationale beleidsvisie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en de concept planMER in de tweede helft van 2024 met een kennisgeving bekend te maken.

Toelichting

Financiële overwegingen

Financiële gevolgen voor ruimte claims die verband houden met projecten die reeds in voorbereiding zijn, worden door de huidige defensiebegroting gedekt. Dekking voor de claims die randvoorwaardelijk zijn om uitbreiding van Defensie in de nabije toekomst mogelijk te maken, zijn afhankelijk van het nog te nemen besluit tot deze uitbreiding. Na besluitvorming hierover zal de dekking worden meegenomen in de begroting.

Juridische overwegingen

Het is van belang dat de juridische borging van dit (ruimtelijk) proces – met inachtneming van de (dan) vigerende wet- en regelgeving – zorgvuldig wordt aangehouden. Hierbij dient de Omgevingswet, onderliggende besluiten, regeling en het overgangsrecht in te acht worden genomen. Gelet op de omvang van de door Defensie beoogde ruimtelijke ontwikkelingen en de verscheidene stappen die gezet worden, kunnen belanghebbenden inzake toekomstige besluiten, zoals een luchthaven- en projectbesluit en daaraan gerelateerde vergunningen, juridische (bestuursrechtelijke) procedures instellen. Op voorhand kan niet voorzien worden of er procedures zullen worden ingesteld en in welke omvang. Voorts dient er rekening gehouden te worden met de inspraakmogelijkheden in het kader van de te volgen procedure van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Daarnaast is het tevens van belang dat de beoogde plan-m.e.r. een deugdelijke basis vormt voor de verdere besluitvormingsprocessen, waarbij de milieueffecten in acht worden genomen. Laatstelijk dient ook de (juridische) haalbaarheid van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen zorgvuldig getoetst te worden.

Communicatie

De aanwezigheid en toename van militaire activiteiten op specifieke plekken heeft gevolgen voor de omgeving en de eigen organisatie. Er ligt een, intern afgestemde communicatiestrategie voor het NPRD waarin aandacht is voor communicatie met de eigen medewerkers, samenleving, omgeving en media. Doel is het op heldere wijze informeren van de omgeving, betrokkenen en de eigen organisatie over de ruimteclaims en participatiemogelijkheden.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

Voldoende directe en indirecte ruimte voor Defensie is randvoorwaardelijk voor de uitoefening van de operationele taken van Defensie. De doorvertaling van de operationele behoefte naar ruimteclaims is in nauw overleg met de Defensieonderdelen tot stand gekomen.

Eerdere ontwikkelingen

- Zorgdragen voor de nationale veiligheid en ruimte bieden voor militaire activiteiten is een nationaal ruimtelijk belang, zoals is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI).
- In de plan-m.e.r. wordt tevens een gevoeligheidsanalyse opgenomen voor mogelijke samenhang tussen verschillende projecten, bijvoorbeeld de vliegbasis Deelen en de kazerne in Schaarsbergen.

Datum

15 december 2023

Onze referentie

BS2023033593

- De NRD is meerdere keren besproken in de interdepartementale werkgroep en behandeld in het DO FLO en DGO FLO. De NRD, de Kamerbrief en het participatieplan zijn in de CFL besproken. Ook is er overeenstemming bereikt met FIN/IRF. Interdepartementaal is overeenstemming bereikt.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

De persoonsgegevens van de steller en de ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

_____
_____